

opusdei.org

Historia Opus Dei: Działalność formacyjna

Fragment książki Historia Opus Dei (José Luis González Gullón, John F. Coverdale).

27-07-2022

25

Działalność formacyjna

DUCH DZIEŁA JEST PRZEKAZYWANY instytucjonalnie poprzez działalność formacyjną trzech prac - świętego Rafała, świętego Michała i świętego

Gabriela - oraz Stowarzyszenie Kapłańskie Świętego Krzyża. W każdym przypadku zastosowane środki, zarówno formacja indywidualna, jak i zbiorowa, opierają się na fundamentalnych filarach, takich jak poczucie synostwa Bożego, poznanie i bliskość Jezusa Chrystusa, uświęcenie pracy jako drogi do świętości i chrześcijańskiego świadectwa.

Formacja polega na przygotowaniu ludzi do stawienia czoła wielkim ludzkim pytaniom, a także zmianom we współczesnych paradygmatach społecznych. Prawda o Bogu, człowieku i świecie wymaga wyjaśnienia dostosowanego do współczesności. Z tego powodu plany formacyjne w Opus Dei były często aktualizowane. Następnie lokalne rady Dzieła zastosowały zasadnicze idee i kierunki do osób, które miały kontakt z działalnościami Opus Dei, aby każdy mógł je zinternalizować i

rozpowszechnić we własnym środowisku z własnym osobistym stylem.

FORMACJA MŁODZIEŻY

Dzieło świętego Rafała, niosące młodym ludziom orędzie o świętości pośród świata poprzez więzi osobistej przyjaźni, rozwijało się w latach przełomu wieków w parze z ogólnym postępem Opus Dei i przemianami społecznymi.

Dyrektorzy zachęcali wszystkich członków Dzieła do zajęcia się tym zadaniem, określonym kiedyś przez założyciela jako żrenica jego oka.

Ośrodki Dzieła w ramach pracy świętego Rafała są zwykle powiązane z jednostką edukacyjną dla młodzieży. Te inicjatywy edukacyjne, promowane przez wiernych Prałatury we współpracy z innymi, mają charakter zawodowy i cywilny, a chrześcijańską opiekę duszpasterską nad nimi powierzają

Prałaturze. Przybierają one różne formy, w zależności od celu edukacyjnego, wieku młodzieży i innych czynników. Przykładami mogą być: stowarzyszenie młodzieżowe oferujące zajęcia dla młodych ludzi w czasie wolnym, akademik dla studentów, centrum edukacji akademickiej i kształtowania charakteru młodzieży oraz centrum kulturalne dla studentów uniwersytetu. Liderzy każdej inicjatywy starają się profesjonalnie opracować projekt edukacyjny, który odpowiada na jakieś konkretne potrzeby wychowawcze, a następnie tak pokierować różnymi działaniami, aby zapewnić w efekcie społeczeństwu służbę w duchu chrześcijańskim, ułatwić osobiste apostołstwo i zachęcić do wzrostu pracy apostołskiej z młodzieżą.

Organizacje i stowarzyszenia młodzieżowe - męskie i kobiece -

liczą około 800 szt. na całym świecie, począwszy od np. ośrodków kulturalnych Liepkemis i Vilnelės w Wilnie (Litwa), po Huayna i Hontanar w La Paz (Boliwia) czy Hodari i Faida w Nairobi (Kenia). Większość z nich przeznaczona jest dla chłopców lub dziewcząt uczących się w szkołach średnich oraz uczniów kształcących się w zawodach technicznych, ale są też jednostki dla młodzieży kształcącej się w zawodach manualnych. Władze tych instytucji edukacyjnych składają się z rady dyrektorów, do której zazwyczaj należą niektórzy rodzice przyprowadzający swoje dzieci do klubu młodzieżowego, oraz zarządu, odpowiedzialnego za prowadzenie aspektów edukacyjnych, szkoleniowych i zawodowych^[1].

Dyrektorzy Dzieła zachęcali każdą jednostkę do opracowania własnego projektu edukacyjnego, tak aby współpracować z rodzinami w

tworzeniu domów o chrześcijańskiej tożsamości i uzupełniać edukację otrzymywaną w szkole. Zachęcają rodziców do silnego udziału w zajęciach wychowawczych i działaniach, ponieważ to oni są najbardziej odpowiedzialni za edukację swoich dzieci, to oni najlepiej je znają i mają okazję rozwijać się razem z nimi.

Organizacje młodzieżowe realizują programy pedagogiczne w zależności od wieku uczestników, prawie zawsze w ostatnich latach szkoły podstawowej i średniej, oraz osobiste rozmowy dzieci z wychowawcami. Kładą nacisk na nawyki i postawy sprzyjające nauce - wszystkie inicjatywy mają do tego celu przygotowane pomieszczenie - i czytelnictwu. Ponadto oferują zajęcia pozalekcyjne prowadzone przez profesjonalistów, takie jak kursy przywództwa, wolontariat społeczny,

nauka języków obcych, gotowanie, sport i wycieczki.

Istniały też nie zinstytucjonalizowane formy opieki nad młodzieżą, prowadzone niekiedy przez małżeństwo dla własnych dzieci i dla dzieci przyjaciół w ich domach i podczas wyjazdów na obozy. Czasami gromadzą dzieci w bardzo młodym wieku i oprócz czasu katechezy i kilku modlitw, oferują im propozycje edukacyjne i zabawowe.

Ewolowały również uniwersyteckie rezydencje. Jak widzieliśmy, w latach trzydziestych i czterdziestych apostołstwo Opus Dei koncentrowało się głównie na studentach uniwersyteckich; w latach pięćdziesiątych rozszerzył się na osoby żonate i uczniów szkół średnich. W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych projekty apostołskie z młodzieżą szkół średnich rozrosły się do tego stopnia,

że dyrektorzy Dzieła podkreślali znaczenie propagowania apostołstwa także ze studentami szkół wyższych^[2].

Szczególne uwagę od lat 90. XX wieku przywiązuje się do opieki merytorycznej i naukowej nad rezydencjami [akademikami]. Dziś jest ich około dwustu, jedne dla mężczyzn, inne dla kobiet. Ich promocją zajmują się fundacje i stowarzyszenia zakładane przez wiernych Opus Dei, współpracowników i dobroczyńców. We Włoszech na przykład Fondazione RUI prowadzi trzynaście rezydencji uniwersyteckich w sześciu miastach. Istnieje także około 900 różnego rodzaju ośrodków uniwersyteckich, które organizują spotkania służące formacji chrześcijańskiej, studiom i wzbogacaniu horyzontu kulturowego.

Spotkania z młodzieżą zaangażowaną w pracę świętego Rafała odbywają się według kryteriów ustalonych przez założyciela Dzieła, opartych na osobistych przyjaźniach. Z jednej strony zajęcia stałe, określane jako tradycyjne: kurs przygotowawczy lub krąg, katecheza dla dzieci, odwiedziny u ubogich Matki Bożej, spotkanie z Chrystusem w osobistej modlitwie, kursy rekolekcyjne i towarzyszenie duchowe. Do tych środków należy dodać zgłębianie i zachęcanie do rozwijania własnej kariery lub zawodu jako wybitnej formy świętości i służby społeczeństwu oraz dawanie świadectwa swojej wiary wśród przyjaciół, nawet tych, którzy nie prowadzą życia chrześcijańskiego. Spośród nich wszystkich krąg kształtuje formację młodych ludzi z pracy świętego Rafała. W trakcie kręgu rachunek sumienia - który jest czytany na głos, pozostawiając

każdej osobie kilka sekund na medytację nad dwunastoma pytaniami, które sporządził sam założyciel - rozważane są kwestie dotyczące postępowania z Bogiem, nauki i relacji z innymi. Na przykład: "Czy często uświadamiam sobie, że żyję w obecności Bożej?"; "Czy poświęciłem niezbędne godziny na naukę, wiedząc, że jest to dla mnie poważny obowiązek?"; "Czy zaniedbałem, przez egoizm, apatię lub niedbałość, moje obowiązki płynące z braterstwa?"^[3].

Ponadto każdy ośrodek organizuje różnorodne zajęcia, zwane pomocniczymi, które zmieniają się w czasie i w zależności od lokalizacji: seminaria zawodowe, rekolekcje, korepetycje indywidualne, zajęcia sportowe i obozy. Do najważniejszych wydarzeń, które gromadzą młodych ludzi zaangażowanych w apostołstwo Opus Dei, należą Światowe Dni

Młodzieży. Dołączają do nich stowarzyszenia młodzieżowe i grupy uniwersyteckie. Inne propozycje mają wyraźnie altruistyczny charakter, jak na przykład uczestnictwo w wolontariacie w trakcie roku akademickiego oraz w krajowych lub międzynarodowych wyjazdach na zgrupowania pracy podczas wakacji. Wiele ośrodków świętego Rafała współpracowało w akcjach humanitarnych, niekiedy w miejscach dotkniętych klęskami żywiołowymi, takimi jak huragan Mitch, który uderzył w Honduras (1998), trzęsienia ziemi w Salwadorze (2001) czy powodzie w prowincji Santa Fe (Argentyna, 2003).

W Wielkim Tygodniu regiony organizują spotkania edukacyjne dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Co roku nieco ponad tysiąc młodych ludzi z różnych krajów Europy bierze udział w Meeting Internacional Fatima-

Ourém, podczas którego spędza dni w sanktuarium maryjnym i bierze udział w zajęciach sportowych i kulturalnych.

Dla studentów uniwersyteckich ważną działalnością instytucjonalną jest międzynarodowe spotkanie UNIV, które gromadzi około 2.000 uczestników - mężczyzn i kobiet - w Rzymie podczas Wielkiego Tygodnia. Część kulturalna tego spotkania zorganizowana jest wokół konferencji i okrągłych stołów poświęconych wyzwaniom i rozwiązaniom, jakich wymaga współczesna kultura. Ponieważ większość uczestników to młodzi ludzie zaangażowani w pracę świętego Rafała, przewidziano także spotkania formacyjne i zwiedzanie kulturoznawcze Wiecznego Miasta, audiencję u papieża oraz spotkanie z prałatem Opus Dei. Ponadto podejmuje się wysiłki, aby ze szczególną intensywnością

przeżywać liturgię Wielkiego Tygodnia.

W latach 1991-2019 odbywał się również Incontro Romano, który obecnie jest częścią UNIV. To międzynarodowe spotkanie promuje i rozpowszechnia kategorię i badania nauk o hotelarstwie, gospodarstwie domowym i innych zawodach poświęconych obsłudze osoby w przestrzeni publicznej i prywatnej. Inicjatywa jest sponsorowana przez organizację pozarządową zajmującą się współpracą rozwojową Associazione Centro ELIS. Co roku uczestniczy w nim około 400 studentów i profesjonalistów z tej branży.

Aspektem formacyjnym, na który kładą nacisk dyrektorzy Dzieła, jest wartość zaangażowania oraz poczucie wolności i dobra, ponieważ wielu młodych ludzi, którzy mają kontakt z pracą świętego Rafała,

zauważa kontrast między atmosferą, jaką mają w szkole, a nawet we własnej rodzinie, a atmosferą panującą w ośrodku dla młodzieży, do którego uczęszczają. Kursy są organizowane w celu refleksji nad wiarą i cnotami ludzkimi z intelektualnego i praktycznego punktu widzenia. Dla Echevarrii spotkania te pomagają zrozumieć "spójność między wiarą a codziennym życiem, wierność w wypełnianiu obowiązków i danego słowa, zaangażowanie w pomoc innym. Ważne jest, aby wykorzystać wielkoduszność, która jest zawsze obecna w młodych ludziach, a która obecnie przejawia się w różnych formach wolontariatu, ale jednocześnie ważne jest, aby te zadania były przejawem autentycznej służby chrześcijańskiej, która umie nie tylko dawać, ale przede wszystkim dawać siebie"^[4].

Kolejnym tematem, który został podkreślony wśród nastolatków jest kształtowanie charakteru, afektywności i integracji emocji oraz dobre wykorzystanie czasu wolnego. Centra młodzieżowe prowadziły rozmowy i seminaria na temat miłości ludzkiej, czystości serca, czystości i wartości oczekiwania jako celów możliwych do osiągnięcia. Odbyły się również sesje dotyczące korzystania z Internetu, portali społecznościowych i zasobów multimedialnych.

Nacisk na dążenie do osiągnięcia wysoko postawionych ideałów i doskonalenia cnót ma swoje źródło w założycielskiej idei docierania do inteligencji, a także woli i serca ludzi. Ośrodki dzieła świętego Rafała zaplanowały, z udziałem wybitnych specjalistów, dni humanistyczne i seminaria poświęcone aktualnym problemom kultury, godności człowieka i bioetyce, nauce i wierze,

twórczości artystycznej i religii, etyce i ekonomii, finansom i odpowiedzialności społecznej. W tych środowiskach refleksji niektórzy młodzi ludzie nadali sens swojemu życiu chrześcijańskiemu lub nawet odnaleźli swoje powołanie w celibacie jako numerariusze lub przyłączeni Opus Dei, w małżeństwie jako supernumerariusze, w kapłaństwie i w życiu konsekrowanym.

W celu zachęcenia do modlitwy i pragnienia, aby więcej osób poszło za Jezusem Chrystusem w Opus Dei, przez lata Javier Echevarría zalecał członkom Dzieła, aby modlili się, aby w każdym okręgu było 500 powołań^[5]. W odniesieniu do nieletnich rozważających możliwość przystąpienia do Opus Dei, nalegał na kryteria prawne, które były zgodne ze Statutami Prałatury i które uwzględniały ewolucję społeczeństwa. Przypomniał, że

nieletni nie mógł być prawnie związany z Opus Dei i dlatego nie mógł być wiernym Prałatury^[6]. Ustalił, że choć nie ma to znaczenia jurydycznego, to młody człowiek aspirujący do bycia w Dziele - w wieku od 14 i pół do 16 lat - lub proszący o admisję - w wieku od 16 i pół do 18 lat - musi w tym celu zwrócić się do rodziców o zgodę. Według Echevarría "oprócz tego, że jest to środek ostrożnościowy, będzie można w ten sposób potwierdzić wybór i dojrzałość tych chłopców"^[7].

Dopiero od 18 roku życia osoba może tymczasowo przystąpić do Opus Dei, a przy minimalnym wieku 23 lat - definitywnie. Tak było w przypadku ponad połowy numerariuszy i jednej trzeciej przyłączonych z tego okresu, którzy będąc aspirantami, gdy byli nieletni, później przyłączyli się do Opus Dei. Były też osoby, które w młodości przyjęły celibat w Dziele, a które po uświadomieniu sobie, że nie

jest to ich droga, ubiegały się później o przyjęcie jako supernumerariusze.

W PRACY ŚWIĘTEGO GABRIELA

Supernumerariusze i współpracownicy pracują we wszystkich rodzajach zawodów i branż na całym świecie. Poprzez swoją pracę zawodową oraz relacje rodzinne i społeczne każdy na swój sposób przyczynia się do chrześcijańskiego ukierunkowania instytucji i struktur ludzkich oraz pomaga swoim kolegom i znajomym w odkrywaniu własnego powołania ludzkiego i nadprzyrodzonego. Echevarría często przypominał supernumerariuszom, że mają to samo powołanie do świętości i do szerzenia orędzia Dzieła, co pozostali wierni Opus Dei, ponieważ nie ma czegoś takiego jak powołanie drugiej kategorii: poświęcenie się Bogu stawia każdego na pierwszej linii

duchowej walki o chrześcijańską doskonałość.

Plany formacji doktrynalnej i religijnej pracy świętego Gabriela - skrypty kręgów studyjnych i inne programy nauczania - były przez lata weryfikowane i dostosowywane do zmieniającej się sytuacji życiowej osób żonatych lub nieżonatych.

Często przypominano, że rodzina jest wybitną sferą dążenia do świętości, że dom jest przestrzenią wspólnego życia, w której każdy jest zaproszony do dawania z siebie tego, co najlepsze, że dar z siebie przejawia się w delikatnej miłości do współmałżonka i dzieci. Dyrektorzy Dzieła uczynili z wychowania w wierze chrześcijańskiej i praktykowania cnót priorytetowe zadanie dla rodziców i dziadków. Te formy wsparcia i wzmocnienia rodziny zostały zaprojektowane w sposób pozytywny, a jednocześnie jako odpowiedź na coraz częściej

pojawiające się problemy instytucji rodziny.

Dyrektorzy zachęcali również rodziców do uczestnictwa w życiu środowisk wychowawczych oraz do promowania programów wspierających rozwój ich dzieci, takich jak organizacje młodzieżowe czy spotkania z innymi rodzinami. Niektóre grupy supernumerariuszy pomagały w opiece nad ośrodkami świętego Rafała, zarówno młodzieży, jak i ich rodzicom. Msgr Echevarría zasugerował również, aby połączyli się na różne sposoby "z innymi ojcami i matkami rodzin, aby stawić czoła temu wielkiemu zadaniu: wykorzystanie wolnego czasu, rekreacja i rozrywka, podróże, promowanie odpowiednich miejsc dla waszych córek i synów, aby dojrzewali po ludzku i duchowo, itd." ^[8].

Aby ułatwić przyswojenie tych podejść, zwykła struktura formacyjna pracy świętego Gabriela - comiesięczne dni skupienia i rekolekcje, kursy roczne, kręgi, kierownictwo duchowe, zajęcia z doktryny chrześcijańskiej - obracała się wokół tematów związanych ze świętością w rodzinie, z teoretycznymi argumentami i praktycznymi rozwiązaniami zorientowanymi na jedność między małżonkami i wychowanie dzieci. Część tych zajęć odbywała się w ośrodkach Dzieła, w parafiach i w domach własnych supernumerariuszy. Zachęcano również do organizowania naborów dla młodych specjalistów lub osób na ostatnich latach studiów, którzy wkrótce przejmą obowiązki starszych.

Supernumerariusze regularnie uczestniczą w celebracji eucharystycznej w swojej parafii i

przyprawdzają tam swoje dzieci, aby przyjęły sakramenty inicjacji chrześcijańskiej. Ponadto wielu współpracuje osobiście jako katecheci dzieci, formatorzy na kursach przygotowania do małżeństwa, opiekunowie chorych, członkowie Caritas i uczestnicy synodów diecezjalnych.

Istotnym aspektem ducha Opus Dei stało się wzmocnienie integracji wśród jego członków, począwszy od tych, którzy byli najbliżej, w tym samym ośrodku świętego Gabriela. Zarządzający Dziełem prosili członków rad lokalnych, grupowych i zelatorów o przeznaczenie niezbędnej pomocy dla poszczególnych osób. Niektórzy supernumerariusze, którzy mieli umiejętności i wystarczającą ilość czasu, pomagali w formacji i opiece nad innymi, zwłaszcza tymi, którzy zostali odizolowani z powodu choroby lub starości. Kilku jest

grupowymi i zelatorami, którym powierza się towarzyszenie duchowe innym członkom[*].

Istnieje około 120 kursów studiów i intensywnej formacji, które starają się dotrzeć do większości supernumerariuszy - zwłaszcza tych, którzy ubiegają się o przyjęcie w młodym wieku - tak, aby otrzymali dobre filozoficzne i teologiczne ugruntowanie w nauce Kościoła, wskazówki dotyczące ducha i apostołstwa Opus Dei oraz wyjaśnienie praktycznych aspektów życia chrześcijańskiego dotyczących rodziny, moralności małżeńskiej, wychowania dzieci, sprawiedliwości społecznej i sensu cierpienia.

Podkreśla się także misję apostołską wiernych chrześcijan. Bycie i odczuwanie siebie jako apostoła nadaje sens osobistemu powołaniu do Opus Dei. Mówienie o Jezusie Chrystusie dziecku, koledze z pracy,

krewnemu, przyjacielowi wykracza poza zaproszenie do udziału w działalności religijnej czy społecznej. Obecne sześćdziesiąt pięć tysięcy supernumerariuszy i ponad sto siedemdziesiąt tysięcy współpracowników jest w ten sposób zaproszonych do odkrywania wezwania Chrystusa do bycia zacytnem w społeczeństwie poprzez radosne i trzeźwe życie, które czasami zderza się z dominującymi ideami.

NUMERARIE POMOCNICZE,
NUMERARIE, NUMERARIUSZE,
PRZYŁĄCZONE I PRZYŁĄCZENI

Wśród celibatariuszy w Dziele są z jednej strony numerariuszy i numerarie. Ich formacja stanowi kluczowy element w szerzeniu ducha Opus Dei. Są to ludzie z wyższym wykształceniem, z których większość mieszka w ośrodku Dzieła - i z tego punktu widzenia są oni głównymi

podporami Opus Dei jako rodziny - i którzy są dyspozycyjni dla zadań formacyjnych i kierowniczych na poziomie centralnym, regionalnym i lokalnym. Czasami ta praca wymaga poświęcenia w pełnym wymiarze godzin. Kiedy indziej, po dniu pracy, spędzają swój wolny czas towarzysząc tym, którzy należą do ich ośrodka.

Nauczanie doktrynalno-religijne jest kontynuowane w *Studium generale* każdego regionu wraz z dwuletnim cyklem filozoficznym, który zazwyczaj odbywa się w ośrodku studiów, oraz z czteroletnim cyklem teologicznym, który jest uzupełniany w kolejnych latach. W 1989 roku Alvaro del Portillo, za zgodą Kongregacji Edukacji Katolickiej, promulgował *Ratio institutionis sacerdotalis* - program formacji stałej dla kleru Prałatury oraz dla numerariuszy i przyłączonych będących kandydatami do święceń -

do którego dołączono *Ordinatio studiorum*. Zgodnie z prawem kanonicznym nowe wydania tego *Ratio* zostały promulgowane w 1996 i 2007 roku. Ponadto Del Portillo promulgował *Ratio institutionis* dla Prałatury Opus Dei, która ustaliła plan formacji doktrynalnej, duchowej i apostołskiej jej wiernych; została ona również zrewidowana po latach przez Msgr Echevarrię.

Międzyregionalne ośrodki dla mężczyzn przyjmowały każdego roku ponad stu studentów, którzy studiowali na kierunku, magisterium lub doktorat z nauk sakralnych, prawie wszyscy na Papieskim Uniwersytecie Świętego Krzyża lub na Uniwersytecie Nawarry. W obu przypadkach zamieszkiwali w siedzibie centrum międzyregionalnego i międzynarodowego seminarium Prałatury: Cavabianca dla numerariuszy mieszkających w

Rzymie i Colegio Mayor Aralar dla tych z Pampeluny, oraz w rezydencji Iturgoyen dla przyłączonych, również w Pampelunie. Niektórzy wrócili do swoich regionów lub przenieśli się do innych jako dyrektorzy władz regionalnych, rad lokalnych i profesorowie Studium Generale. Inni, po wyrażeniu osobistego pragnienia, zostali powołani do kapłaństwa przez Javiera Echevarrię; dokładnie rzecz biorąc, nieco ponad sześciuset w czasie, gdy był prałatem: dwudziestu lub trzydziestu w każdej promocji, wśród których było dwóch lub trzech przyłączonych, a reszta to numerariusze. Od 1995 r. aż do śmierci Echevarría wyświęcał księży i diakonów prałatury Opus Dei.

W Kolegium Rzymskim (Collegio Romano di Santa Maria) - międzyregionalnym ośrodku dla kobiet - w ciągu całej swojej historii pojawiło się ponad tysiąc numerarii.

Od 1992 roku ma on swoją ostateczną siedzibę w Villa Balestra, w dzielnicy Pinciano. Oprócz specjalistycznej formacji w duchu i działaniach Opus Dei, około osiemdziesięciu studentek studiuje różne kierunki z zakresu filozofii, teologii, prawa kanonicznego i komunikacji na Papieskim Uniwersytecie Świętego Krzyża. W 2005 roku ten ośrodek uniwersytecki przejął na mocy porozumienia nauczanie Kolegium Rzymskiego Santa Maria. Od 2015 roku zajęcia i seminaria odbywają się w pobliskiej Rocca Romana, która posiada sale dydaktyczne i specjalistyczną bibliotekę.

Ogółem w regionach utworzono osiemdziesiąt ośrodków studiów dla numerariuszy i numerarii oraz kolejne dwadzieścia dla numerarii pomocniczych. Wielu młodych ludzi, którzy proszą o admisję do Dzieła i wstępują do tych ośrodków, pochodzi

ze szkół związanych w jakiś sposób z Opus Dei, z ośrodków świętego Rafała lub z rodzin związanych z dziełem świętego Gabriela. Biorąc pod uwagę uniwersalność przesłania Dzieła, oprócz organizowania zajęć w ośrodkach i rezydencjach w celu poznania większej liczby osób, młodzi ludzie są zachęceni do pielęgnowania relacji i przyjaźni z własnymi kolegami z uczelni i z pracy, którzy nie mieli wcześniej kontaktu z Opus Dei.

Niektórzy młodzi numerariusze przenieśli się, za zgodą rodziców, do krajów, w których Praca stawiała pierwsze kroki, aby podjąć studia wyższe; ich wiek ułatwił im naukę języka i usytuowanie się w środowisku akademickim i zawodowym danego miejsca. I - jako rzeczywistość komplementarna - często zdarza się, że numerariusze, gdy ich rodzice są w podeszłym wieku lub w potrzebie, przychodzą

się nimi opiekować lub mieszkają w ich pobliżu.

Ze swojej strony Administracja stanęła przed poważnymi wyzwaniami dotyczącymi zrozumienia i dostosowania, związanymi z rozwojem społecznym, pełnym włączeniem kobiet do życia publicznego i zróżnicowanymi uwarunkowaniami kulturowymi każdego kraju. Kobiety pracujące w tych obszarach, czy to jako administratorki, czy numerarie pomocnicze, wykonują zawód, który wymaga mentalności częściowo odmiennej niż w poprzednich dekadach. Rozumieją, że opieka nad osobą jest zawodem, który wymaga szerokiej wiedzy na temat teoretycznych i praktycznych skutków ich pracy oraz inicjatywy w zakresie stosowania najnowocześniejszych metodologii, odpowiedzialności ekologicznej i zrównoważonego rozwoju. Ta

profesjonalna kompetencja w służbie każdej osobie sytuuje Administrację jako szczególny przykład dla społeczeństwa o sposobie bycia i działania rodziny^[9].

Od połowy lat 90. większość numerarii pomocniczych w krajach wysoko rozwiniętych pochodzi ze środowisk miejskich i posiada wykształcenie wyższe lub podobnego typu, tak że często - jak w przypadku wielu matek w tych miejscach - mogą one opiekować się osobami o niższym wykształceniu i przygotowaniu zawodowym niż one same. W innych miejscach, takich jak Ameryka Środkowa, Kenia czy Filipiny, istnieje znaczna liczba numerarii pomocniczych pochodzących ze środowisk wiejskich, posiadających średnie lub wyższe wykształcenie zawodowe. Niezależnie od tego, czy w tamtych, kobiety pracujące w Administracji realizują swoje zawodowe i rodzinne

zadanie opieki nad osobą z uwzględnieniem wszechstronnego wymiaru formacyjnego, dzięki czemu nie czują się i nie mogą być utożsamiane z pomocami domowymi. Takie zmiana społeczna pomagają ludziom, którymi się opiekują - mężczyznom i kobietom - zrozumieć, że są otoczeni opieką na poziomie profesjonalnym i z matczyną czułością, a nie jako zwykłe świadczenie płatnych usług.

Pozytywny rozwój kształcenia zawodowego i ludzkiego spowodował konieczność rewizji programu nauczania zgodnie z kategoriami antropologicznymi, organizacyjnymi i usługowymi, które stanowią Administrację.

Przykładowo, wzrósł rozwój kompetencji w zakresie komunikacji, pracy zespołowej, innowacyjności, proaktywności i pewności siebie^[10].

Rozwinęły się również studia dotyczące zawodów opiekuńczych w

sektorze hotelarskim, domowym i opieki zdrowotnej. I tak, The Home Renaissance Foundation (2006) jest brytyjskim think tankiem, który promuje zmianę w myśleniu o zawodowym wymiarze i skali pracy w domu oraz zadanie tworzenia przyjaznych domów, które przyczyniają się do budowania bardziej ludzkiego społeczeństwa. Przeprowadza interdyscyplinarne badania naukowe i organizuje międzynarodowe konferencje związane z pracą w domu. Wspiera również dialog z władzami publicznymi w zakresie polityki "promowania strategii edukacyjnych i komunikacyjnych, które podnoszą świadomość, że sprawy rodzinne są przedmiotem wspólnej odpowiedzialności"^[11].

Dla numerarii, które były zawodowo zorientowane na pracę w Administracji, CEICID organizował w latach 90. w Pampelunie program

polegający na łączeniu tematów zajęć teoretycznych z praktyką w różnych służbach Administracji. W 2002 roku został on zastąpiony przez Program Zarządzania Usługami (PDS), który obejmuje wszystkie obszary nauk o domu. Ten dwuletni program jest w dużej mierze prowadzony online. Dzieli się na obszary nauk humanistycznych i antropologii, zarządzania organizacją, usług gastronomicznych i ogólnych oraz zakwaterowania. Praktyki są zorganizowane, a każda studentka ma swojego mentora w miejscu pracy.

W 2006 r. CEICID zrobił kolejny krok naprzód, wprowadzając system szkolenia zawodowego dla numerarii pomocniczych, z których niektóre miały również wykształcenie wyższe. W 2010 r. zostało to skonkretyzowane w trzyletnim programie zarządzania usługami w Administracji [Programa de

Desarrollo en Administración de Servicios] (PDA), w którym zastosowano podwójną metodę formacji: program nauczania i praktykę zawodową. Ponadto PDA zawiera wsparcie *online* i monitorowanie studentek przez nauczycieli, którzy pracują z nimi w administracjach^[12].

Jak widzieliśmy, w Meksyku przyszłe administratorki mogą podjąć studia na kierunku Administracja i Hotelarstwo w Szkole Administracji Instytucjonalnej na Universidad Panamericana; i, aby przytoczyć inny przykład, to samo dzieje się w Kolumbii dla tych, które studiują Administrację i Usługi na Universidad de La Sabana. W kilku krajach, organizowane są szkolenia i kursy odświeżające prowadzone przez doświadczonych specjalistów zarówno w dużych jak i małych administracjach. Nawet w miejscach, gdzie jest mało osób z Prałatury, jak

np. w Ałmaty (Kazachstan), zaplanowano specjalistyczne kursy z zakresu hotelarstwa i gastronomii.

W ostatnich latach podjęto wysiłki, aby zapewnić dostosowanie statusu zawodowego osób z administracji we wszystkich miejscach do przepisów prawa pracy, w tym poprzez odpowiednie państwowe systemy ubezpieczeń społecznych lub prywatne towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. Kwestie pracownicze i kontraktowe "należą do odpowiedzialności osób i podmiotów o charakterze cywilnym (spółek, fundacji lub stowarzyszeń), które wspierają inicjatywy społeczne lub kulturalne, w których ten rodzaj apostołstwa jest realizowany"^[13].

Jeśli chodzi o przyłączonych, to przez lata dojrzywało zrozumienie ich oddania Bogu. Są to mężczyźni i kobiety żyjący w celibacie, którzy podejmują wszelkiego rodzaju prace

- w krajach bardziej rozwiniętych, zwykle po ukończeniu uniwersytetu lub studiów wyższych. Nieliczni pracują w dziełach korporacyjnym Opus Dei; większość jest rozproszona w wielości zawodów, intelektualnych i manualnych. Wnoszą do tych środowisk zawodowych i społecznych przesłanie o świętości w życiu codziennym.

Przyłączeni otrzymują taką samą formację stałą jak pozostali członkowie: krótkie kręgi, dni skupienia i rekolekcje, kierownictwo duchowe. W siedmiu regionach, gdzie istnieją kursy studiów dla przyłączonych - niektóre dla mężczyzn i niektóre dla kobiet - otrzymują oni przez dwa lata bardziej intensywne wyjaśnienie ducha Opus Dei. Pod koniec tego etapu zdarza się, że ci, którzy mają czas, stają się grupowymi i zelatorami, którzy dbają o opiekę duchową nad innymi przyłączonymi,

supernumerariuszami i współpracownikami oraz współdziałają w prowadzeniu działalności apostołskiej^[14].

Dyrektorzy Dzieła zwrócili szczególną uwagę na kwestię mieszkania przyłączonych, zachęcając ich do osiągnięcia stabilnej sytuacji. Każdy wybiera sposób, w jaki chce żyć, zgodnie ze swoim statusem społecznym, zawodowym i rodzinnym. Gdy są studentami lub młodymi profesjonalistami, niektórzy mieszkają z rodzicami. Potem większość z nich ma własny dom. Przyjmują one również inne formuły, takie jak rezydencje dla profesjonalistów ze wspólnymi obszarami i usługami oraz zarządzane przez stworzone w tym celu stowarzyszenie, indywidualne mieszkania w tym samym budynku ze wspólnymi przestrzeniami, a także własne lub wynajmowane

mieszkania, w których mieszkają
trzej lub czterej przyłączeni^[15].

WŚRÓD KLERU ŚWIECKIEGO

Od lat osiemdziesiątych ubiegłego
wieku Stowarzyszenie Kapłańskie
Świętego Krzyża jest zasilane dużą
liczbą młodych mężczyzn, którzy w
wyniku działalności formacyjnej
szkół i ośrodków związanych z Opus
Dei przychodzą do seminariów z
powołaniem kapłańskim i noszą już
w sobie załączek duchowości Dzieła;
po otrzymaniu diakonatu wielu z
nich ubiega się o członkostwo w
Stowarzyszeniu Kapłańskim.

Również w ostatnich
dziesięcioleciach wielu księży
ubiegało się o status
współpracownika Stowarzyszenia
Kapłańskiego po odbyciu studiów na
wydziałach kościelnych
Uniwersytetu Nawarry i Papieskiego
Uniwersytetu Świętego Krzyża.

Obecnie członkami są około dwa tysiące numerariuszy i osiemdziesięciu przyłączonych Prałatury, tysiąc trzystu przyłączonych i sześciuset supernumerariuszy z diecezji oraz kolejne cztery tysiące współpracowników. Istnieje nieco ponad dwieście ośrodków, które promują spotkania o charakterze formacyjnym: kręgi, towarzyszenie duchowe, comiesięczne dni skupienia i rekolekcje dla duchownych diecezjalnych. Ponadto prowadzą działalność na rzecz formacji teologicznej i kanonicznej duchownych. W większości przypadków posiadają fizyczną lub cyfrową bibliotekę, w której można konsultować i wypożyczać książki o tematyce duchowej i kapłańskiej. Czasami dyrektor ośrodka zaprasza miejscowego biskupa i inne osobistości kościelne do wygłoszenia wykładu lub udziału w spotkaniu. I tak w Pradze około dziesięciu księży

spotyka się regularnie w ośrodku Terasa, aby pielęgnować kapłańskie braterstwo i przewycięzać ewentualne pokusy zniechęcenia w obliczu trudności duszpasterskich w zsekularyzowanym społeczeństwie. A na Litwie od dekady w domu rekolekcyjnym w Strėvadvaris organizowane są raz lub dwa razy w miesiącu rekolekcje dla księży diecezjalnych.

Wśród innych działań, Centre Sacerdotal Rosselló w Barcelonie organizuje co roku Jornades de Qüestions Pastorals de Castellaura, a coś podobnego ma miejsce na seminarium promowanym w Centrum Konferencyjnym Thornycroft Hall (Manchester) oraz Curso Internacional de Actualización Teológica w Meksyku. Ośrodek Biblioteca Sacerdotal Almudí w Walencji (Hiszpania) promuje portal internetowy almudi.org, który oferuje informacje na temat wiary,

życia chrześcijańskiego, Kościoła i aktualnych problemów społecznych. Inne ośrodki wydają publikacje teologiczne i duszpasterskie, np. czasopismo *Temes d'avui* (Barcelona). W Dworku (Polska) co roku odbywa się tygodniowe spotkanie dla seminarzystów na wybrany aktualny temat. Natomiast Midwest Theological Forum (Chicago) koordynuje, wraz z radą episkopatu, program *The Rome Experience*, który polega na tym, że północnoamerykańscy seminarzyści spędzają pewien okres studiów w Wiecznym Mieście, aby poszerzyć swoją uniwersalną wizję Kościoła.

Założyciel Dzieła chciał, aby diecezje były głównymi beneficjentami pracy Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża. Doskonalenie duchowe kapłanów ma wpływ na wiernych, którym świadczą oni posługę duszpasterską, a w konsekwencji na ewangelizację ludu.

Jej zakres działania jest tak szeroki i zróżnicowany, jak zakres działania mężczyzn, którzy je tworzą. Na przykład w Rosji pewien członek, proboszcz parafii św. Jana Chrzciciela (Puszkin, Petersburg), odzyskał budynek kościoła do sprawowania kultu. Następnie, z pomocą innych ludzi, kupił dom w innej pobliskiej miejscowości, Kolpino, aby zbudować nową parafię.

Formacja seminarzystów i kapłanów w duchu Dzieła została dostosowana do problemów współczesnego duchowieństwa. Nacisk kładzie się na przykład na stałe aspekty, takie jak osobiste życie modlitewne kapłana, pielęgnowanie pragnienia świętości oraz wzrost w cnotach męstwa, opanowania uczuć, empatii i zdolności przebaczenia.

Obok aspektów formacyjnych, charakterystyczna dla Opus Dei

chrześcijańska atmosfera rodzinna stanowi podstawowy element ośrodków Stowarzyszenia Kapłańskiego. Kapłani cenią sobie wspólne spotkania na obiadach, tertuliach i nieformalnych spotkaniach, które ułatwiają pielęgnowanie kapłańskiej przyjaźni i braterstwa^[16].

Każdy kapłan Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża odzwierciedla i szerzy powszechne wezwanie do świętości wśród swoich przyjaciół kapłanów, ludzi powierzonych jego opiece w parafiach i gdzie indziej poprzez homilie, towarzyszenie duchowe, katechezy i spotkania. W sposób szczególny interesują się promocją powołań do seminarium.

Współpracują również z dziełami świętego Rafała i świętego Gabriela, szczególnie w dużych miastach, gdzie udzielają pomocy duchowej wielu rodzinom. Tylko nieliczni, i to za

zgodą swojego biskupa, pracują duszpastersko w korporacyjnych dziełach Dzieła; zdecydowana większość poświęca się wyłącznie zadaniom duszpasterskim, powierzonym im przez swoich ordynariuszy.

[*] O grupowych i zelatorach por. rozdział 13, sekcja "Przyłączeni i supernumerariusze".

^[1] Od 1990 roku istnieją również placówki młodzieżowe prowadzone przez numerarie pomocnicze. Wcześniej uczestniczyły one w działalności dzieła świętego Rafała w szkołach domowych i kulturalnych zależnych od ośrodków numerarii pomocniczych i skierowanych do młodzieży kształcącej się zawodowo (por. AGP, seria R6.2.2, 4-28). Numerarie pomocnicze opiekują się również osobami, które w różny sposób uczestniczą w dziele świętego Gabriela.

[2] Por. np. ogłoszenia ogólne 109/78 i 154/79, w AGP, seria E.1.3, 1137.

[3] Skrypt, w AGP, seria A.3, 186-1-17.

[4] Javier ECHEVARRÍA, List, 28-XI-2002, nr 14.

[5] Echevarría został zainspirowany pewnymi słowami wypowiedzianymi przez założyciela 1 stycznia 1951 roku. W czasie wielkiej ekspansji Opus Dei na całym świecie, Escrivá de Balaguer prosił o "pięćset nowych powołań studenckich" (cyt. w *Crónica* I-1977, s. 49, w AGP, Biblioteca, P01).

[6] Por. Codex iuris particularis Operis Dei, 1982, nr 17 i 20, §1.

[7] Nota ogólna 100/08, n.v. (16 grudnia 2008), w AGP, seria E.1.3 i Q. 1.3. Wskazanie to implikowało pewną ewolucję: "Należy wyjaśnić młodszym, że ich powołanie nie jest żadną tajemnicą. Na przykład nigdy nie miałyby sensu mówienie im, żeby

nie rozmawiali o tym z rodzicami. Jednakże, gdy uzna się to za stosowne, należy im doradzić, aby nie byli zbyt pochopni, aby byli rozważni" (General Advice 121/84 [27 kwietnia 1984], w AGP, seria Q.1.3, 13-85).

[⁸] Javier ECHEVARRÍA, List pasterski, 28 listopada 2002, nr 12, w AGP, Biblioteca, P17

[⁹] "Jeśli wasze rodziny, wasi przyjaciele i znajomi widzą was pogodnych i pomocnych, zawsze szczęśliwych, to w końcu zastanowią się nad przyczyną tej radości i zostaną poruszeni, by pójść za waszym przykładem, dbając o własne domy lub te, w których pracują" (Javier ECHEVARRÍA, List pasterski, 23-X-2005, w PGA, Biblioteca, P17).

[¹⁰] Por. Obwieszczenie ogólne 106/09 (17 maja 2009), w PGA, seria E.1.3 i Q.

1.3. Wywiad autorów z Isabel García-Jalón, Pampeluna, 30-I-2019.

^[11] <https://homerenaissancefoundation.org/about/> (ostatnia konsultacja, 22-VII-2020). Istnieją liczne publikacje naukowe i informacyjne w kilku językach. Por. na przykład: Mujer y hogar. Manual de administración familiar, Edac-Trillas, Mexico City 1996; Claire MAZOYER - Béatrice CARROT, Je suis débordé(e) à la maison, Carnets De L'info, Paris 2008; Elisa TUMBIOLO, Casalinga in carriera, Ares, Milan, 2008; Mariángeles NOGUERAS, Mi familia. Mi mejor empresa, Yumelia, 2009.

^[12] Wywiad autorski z Isabel García-Jalón, Pampeluna, 30-I-2019. Od 2006 roku CEICID publikuje zbiór Trasfondos, w którym prezentuje studia antropologiczne, estetyczne i moralne stanowiące podstawę opieki nad osobą, rodziną i domem: <https://>

ceicid.es/categoria-producto/publicaciones/trasfondos/ (ostatni dostęp 5-III-2021).

[13] Dekret Javiera Echevarría zatwierdzający siódme wydanie "Regulaminu wewnętrznego dla Administracji", 15-IX-2014, w AGP, seria Q.1.7. Por. Obwieszczenie ogólne 157/94 (23-VI-1994), w AGP, seria E.1.3, 1146.

[14] Por. H 1112/95, w AGP, seria G3.2.4, 3153.

[15] Por. Hf 320/02, w AGP, seria R1.4, 232-60.

[16] Wywiad autorski z José Ramón Vindel, 3XI-2020. Vindel jest dyrektorem ośrodka Stowarzyszenia Kapłańskiego Świętego Krzyża w Madrycie

pdf | dokument generowany
automatycznie z <https://opusdei.org/pl-pl/article/historia-opus-dei-dzialalnosc-formacyjna/> (04-04-2026)